

4.1 + 5.1 Tjekliste

Eleverne skal lære følgende:

- Det er vigtigt at gå på toilettet, når man føler, man skal. Man risikerer dårlig trivsel og måske at blive syg, hvis man undertrykker sine naturlige behov.
- Eleverne har fået mulighed for at diskutere, hvad de synes om skoletoailetterne og at identificere eventuelle barrierer for brug.
- Eleverne har forstået, at de har et medansvar for at holde toiletterne rene og pæne i løbet af en skoledag, og I har talt om, hvad de konkret kan gøre for at leve op til det ansvar.
- Det er sikret, hvordan I følger op på de ting, I har aftalt omkring toiletterne tilstand.

4.2 + 5.2 Lærervejledning

Forberedelse

En planche og et sæt tuscher

1. Fortæl eleverne at de næste 2 x 45 minutter kommer til at handle om skoletoaletterne.
2. Tag eleverne med på en lille gåtur ud på toiletterne og tal lidt om, hvad de oplever og ser derude.
3. Vis dem Hi Five klistermærkerne i toiletterne, og fortæl dem de skal sigte efter dem, når de tisser. Vis dem også plakaterne med instruktion til korrekt håndvask, der hænger derude.
4. Snak med eleverne om følgende tilbage i klassen:
 - *Hvorfor er det vigtigt at gå på toilettet, når man har behov for det?*
 - *Bruger I toiletterne?*
 - *Føler I, at I kan være i fred på toiletterne?*
 - *Bliver toiletterne brugt til andet end det, de er beregnet til?*
 - *Er der tidspunkter på dagen, I foretrækker at bruge toiletterne? (eksempelvis om morgenen, i timerne, i frikvarterne)*
 - *Hvad synes I generelt om toiletterne på jeres skole?*
 - *Hvad karakteriserer et klamt toilet?*
 - *Hvad er et godt toilet?*
 - *Hvem siger I det til, når der er noget på toilettet, der er i uorden?*
 - *Hvad gør I, hvis I skal på toilettet i skolen, men ikke har lyst til at gå derud?*

Følg op på spørgsmålene ved at spørge ind til hvorfor/hvorfor ikke. Diskussionen skal gerne sætte fokus på eventuelle barrierer for elevernes brug af toiletterne, hvordan de kan løses og af hvem.

5. Diskussionen leder naturligt over til næste opgave om ansvar for oprydning og rengøring på toiletterne.

4.2 + 5.2 Lærervejledning

1. Det næste emne handler om fordeling af ansvar for at skoletoiletterne fremstår rene og pæne en hel skoledag.
2. Spørg eleverne om de har tænkt over, at rengøring kan være en utaknemmelig opgave. Alle forventer automatisk, at der skal være rent, så vi taler ikke om rengøring. Vi taler kun om rengøring, hvis der ikke er rent af en eller anden grund. Rengøring er noget, der skal gøres om og om igen.
3. Spørg eleverne om, hvad rengøringspersonalet har ansvaret for ude på toiletterne, hvad de selv har ansvaret for, og hvad lærerne har ansvaret for. Inkluder flere personer, hvis det er relevant.
 - *Hvem rydder op og hvem gør rent på toiletterne på skolen?*
 - *Har du styr på, hvem der skal gøre hvad?*
 - *Hvad skal du selv sørge for ude på toiletterne?*
 - *Hvad skal læreren sørge for ude på toiletterne?*
 - *Hvad skal rengøringsassistenten sørge for ude på toiletterne?*
4. Afslut diskussionen med at aftale, hvad eleverne hver især kan gøre for at bidrage til at toiletterne bliver et rarere sted at være.
 - *Jeg samler papir op, hvis jeg kommer til at smide det på gulvet*
 - *Jeg skyller ud efter mig, når jeg har brugt toilettet*
 - *Jeg slår brættet op, hvis jeg står op og tisser*
 - ...
5. Tal også om hvad andre kan gøre.
6. Skriv reglerne op på en plakat og hæng dem op i klassen/på toilettet. Skriv dem under evt. klassevis eller personligt.

4.3 + 5.3 Baggrundsviden

I løbet af en skoledag har de fleste børn behov for at gå på toilettet minimum en gang. Undersøgelser viser, at en ud af tre elever ofte eller altid holder sig for at undgå at bruge skoletoailetterne og hver femte elev på udskolings- og mellemtrinnet siger, at de slet ikke bruger skolens toiletter. Nogle elever undgår endda at spise og drikke i løbet af en skoledag, for at undgå eller udskyde toiletbesøg.

På kort sigt er det problematisk at eleverne holder sig, fordi det kan medføre hovedpine, ubehag, smerter og koncentrationsbesvær. Hvilket går ud over elevens almene trivsel i skolen.

Hvis eleverne gør det til en vane at undgå presserende behov for at gå på toilettet, øges risikoen for funktionelle forstyrrelser i urinblæren og tarm. Funktionel blærelidelse viser sig fx ved hyppig vandladning, inkontinens, urinen lækager af varierende sværhedsgrad samt problemer med at tømme blæren, hvilket giver øget risiko for urinvejsinfektioner. Inkontinensproblemer hos børn har også vist sig at føre til psykologiske vanskeligheder som nedsat selvværd.

Skolens regler for hvornår man må gå på toilettet i undervisningstiden kan gøre det problematisk for elever at komme på toilettet, når de trænges. At række hånden op foran alle klassekammeraterne og informere læreren om sit private toiletbehov opleves af nogle børn som pinligt og integritetskrænkende.

Hvis eleverne bevidst undgår at bruge toiletterne, minimeres chancen desuden for at eleverne vasker hænder i løbet af en skoledag.

Der er altså mange gode grunde til, at eleverne har – eller får - et sundt og naturligt forhold til at gå på toilettet.